

Nr 11.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anordnande av skyddsrum vid vissa skyddshem; given Stockholms slott den 1 augusti 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 augusti 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler frågan om anordnande av skyddsrum vid vissa skyddshem och anför därvid följande:

I en till Kungl. Maj:t ingiven, den 22 april 1940 dagtecknad skrift har styrelsen för det stiftelsen Anna-Lisa Lidbeck tillhöriga *skyddshemmet Margretelund* i Lidköping anhållit om statsbidrag för inrättande enligt uppgjord plan av skyddsrum vid skyddshemmet med hela den för inrättandet beräknade kostnaden eller 4,100 kronor.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av socialstyrelsen den 3 maj 1940 och av luftskyddsinspektionen den 27 juni samma år.

Socialstyrelsen tillstyrker, att erforderligt belopp måtte av statsmedel ställas till skyddshemsstyrelsens förfogande för anordnande av skyddsrum vid skyddshemmet.

Luftskyddsinspektionen har efter granskning lämnat den föreliggande planen för skyddsrumsanläggningen utan anmärkning men beräknar kostnaden för anläggningens utförande till något lägre belopp än det av skyddshemsstyrelsen angivna.

I skrivelse den 14 juni 1940 har härefter *socialstyrelsen* gjort framställning angående anvisande av anslag för anordnande av skyddsrum vid vissa skyddshem. Rörande behovet av dylika skyddsrum har styrelsen därvid anfört följande.

Genom beslut den 7 juni 1940 hade Kungl. Maj:t fastställt plan för begränsad skyddshemsverksamhet vid krig eller krigsfara. Enligt denna plan skulle verksamheten under alla förhållanden bedrivas vid 19 skyddshem, av vilka en del vore statliga och andra icke statliga. Å dessa hem skulle in-ternernas sådana elever, vilkas vistelse ute i samhället kunde befaras medföra allvarliga olägenheter för omgivningen. Då åtskilliga av eleverna på grund av sin psykiska läggning, sjukdom, graviditet eller dylikt svåriligen kunde vid bombanfall omedelbart förflyttas till lämplig skyddsterräng och då för övrigt terrängen vid några hem icke erbjöde några möjligheter till skydd, syntes det erforderligt att skyddsrum anordnades vid samtliga här avsedda hem antingen inom anstaltsbyggnaderna eller i deras omedelbara närhet.

Med avseende å kostnaderna för skyddsrummens anordnande och sättet för deras bestridande har styrelsen uttalat sig sålunda.

En undersökning hade givit vid handen, att splitterfria skyddsrum kunde vid flertalet av de ifrågavarande hemmen anordnas inom ramen av tillgängliga medel till byggnadernas underhåll.

Vad beträffade Margretelunds skyddshem, som vore beläget å luftskydds-ort, hade socialstyrelsen i annat sammanhang förordat statsbidrag för in-rättande därstädes av skyddsrum. En motsvarande framställning vore att förvänta från ägaren av skyddshemmet Hornö i Stockholms län, Stockholms kyrkliga skyddshemsförening.

Vid en del hem, där behov av lagringslokaler för jordbruksprodukter förefunnes, hade vederbörande skyddshemsstyrelser anmodats att anordna dylika lokaler och samtidigt låta iordningställa dem såsom skyddsrum. Medel därtill syntes lämpligen kunna tagas i anspråk från jordbrukets konto.

De sammanlagda kostnaderna för iordningställande av skyddsrum vid återstående hem belöpte sig enligt preliminära beräkningar till omkring 7,500 kronor. Av det angivna beloppet torde omkring 5,500 kronor hänföra sig till arbeten vid statliga skyddshem och omkring 2,000 kronor till arbeten vid icke statliga skyddshem.

Under återopande av det anförda har socialstyrelsen hemställt, att för utförande av skyddsrumsarbeten vid skyddshemmen måtte anvisas ett anslag av 7,500 kronor.

I en den 5 juli 1940 dagtecknad skrift har sedermera *Stockholms kyrkliga skyddshemsförening* hemställt, att av statsmedel måtte anvisas ett belopp av 1,400 kronor, vilket belopp enligt verkställda beräkningar erfordrades för anordnande av skyddsrum vid Hornö skyddshem.

I ett häröver den 17 juli 1940 avgivet utlåtande har *socialstyrelsen* — under hänvisning bland annat till sin omförmälda, den 14 juni 1940 gjorda framställning — förordat, att för ändamålet erforderliga medel måtte ställas till skyddshemsföreningens förfogande.

I likhet med *socialstyrelsen* anser jag det nödvändigt, att skyddsrum inrättas vid sådana statliga och icke statliga skyddshem, vilka äro avsedda att användas för sitt nuvarande ändamål även i händelse av krig eller krigsfara.

Departements-
chefen.

De med skyddsrummens anordnande förenade kostnaderna torde, vad angår de statliga skyddshemmen, böra bestridas från den under omkostnadsstaten för dessa hem upptagna anslagsposten till övriga utgifter eller — i de fall där skyddsrum under fredstid kan användas för något med jordbruksdriften sammanhängande ändamål — från vederbörlig utgiftspost i den för jordbruksdriften vid sagda hem fastställda specialstaten.

Vidkommande de icke statliga skyddshemmen förordar jag, att skyddsrummen — i den mån deras inrättande medför nämnvärda extra utgifter — helt få bekostas av statsmedel. Kostnaderna, som, på sätt framgår av den lämnade redogörelsen, torde komma att bli jämförelsevis små, synas lämpligen efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd behovsprövning böra gäldas från det för budgetåret 1940/41 under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till driften av icke statliga skyddshem. Riksdagens medgivande till ifrågakvarande medelsdispositioner lärer böra utverkas.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att kostnader för anordnande av skyddsrum vid statliga och icke statliga skyddshem må bestridas av statsmedel enligt de grunder, som av mig i det föregående förordats.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sten-Eric Heinrici.
